

KÖSZÖNTŐ

Makk Ferenc életpályájának hatvanadik mérföldkövéhez érkezett. A tevékeny ember ilyenkor úgy tekint vissza eddigi alkotásaira, hogy a számvetésből az elkövetkező esztendőik munkájához merítsen erőt. Makk professzor urat pályatársak és tanítványok tisztelete övezi, s ez a tisztelet és nagyrabecsülés most ünnepi tanulmánykötetben öltött testet. Illő és méltó, hogy először az Ünnepelet gazdag és sokoldalú életútjának egy-egy fontos állomását idézzük fel.

Makk Ferenc 1940. december 1-jén született Baján, és ugyanott szerzett 1959-ben jeles érettségi bizonyítványt a III. Béla Gimnáziumban. (Jelképértékű, hogy a patinás középiskola egykori diákja a névadó király korának legjobb ismerőjévé vált.) A József Attila Tudományegyetemen 1964-ben történelem – latin, 1966-ban ógörög szakon szerzett tanári diplomát. A hazai felsőoktatásban 1965 óta megszakítás nélkül vesz részt – töretlen hűséggel a szegedi egyetem iránt. 1983-ig a Klasszika–Filológia Tanszéken tanított, 1972-től adjunktusként, 1979-től docensként, s az évek során ógörög–latin nyelvi képzettsége, filológiai felkészültsége, az egyetemi kutatás és oktatás gyakorlata a középkori magyar és bizánci történelem, illetve azok forrásainak egyik legismertebb kutatójává tette. 1981-től két évig a Bizantinológiai és Középlatin Filológiai Tanszéki Csoport irányítója volt. Egy évig a Középkori Magyar Történeti Tanszéken dolgozik, 1984 óta pedig az általa alapított Történeti Segédtudományok Tanszék vezetője, 1991-től mint egyetemi tanár. Az eltelt 35 évben latin, görög, történelem, medievisztika szakos, valamint doktorandusz hallgatónak tartott számtalan előadást és szemináriumot a legváltozatosabb témakörökben, az ókortudománytól a középkori magyar történelemig.

Makk Ferenc kutató tudósi tevékenységét is az egyetemes és nemzeti művelődés szolgálatába állította, már oly időktől fogva, amikor az antik műveltség, illetve a magyarság régmúltja a hivatalos kultúrpolitika „tűrt” kategóriájába soroltatott. Előbbit, az antikot Sallustius-kötete példázza, utóbbihoz, a nemzetihez itt

és most elég tudományos fokozatait felsorolni. Egyetemi doktori értekezését 1970 során „Kálmán utódai és Bizánc”, kandidátusi disszertációját 1978-ban „Magyar–bizánci kapcsolatok a XII. században” címmel védte meg (ez utóbbi angol nyelvű változata, az 1989-ben kiadott „The Árpáds and the Comneni” a nemzetközi medievisztika és bizantinológia elismerését váltotta ki). Akadémiai doktorrá 1991-ben avatták a „Magyar külpolitika 896–1196” közötti történetének úttörő szintéziséért (e kéziratból két kiadást is megért könyv született).

Makk professzor szakirodalmi tevékenysége hűen tükröződik közel kétszáz tételes szakmai bibliográfiájában. Ebből a gazdag képből három fő terület: a magyar középkor, a történeti segédtudományok köre, valamint a bizantinológia bontakozik ki, méghozzá nem elkülönülten, hanem egymással szerencsés, termékeny kölcsönhatásban.

Makk Ferenc ízig-vérig egyetemi tanár – a szó legnemesebb értelmében. Szakfolyóiratokban, könyveiben közzétett tudományos eredményeit rendre megosztja népes hallgatóságával – nem egyszer már a téma publikálása előtt. Tudós tanári/tanár tudósi kettős elkötelezettségére vall, hogy talán leginkább látogatott főkollégiuma ugyanazt a címet viseli, mint tanulmánykötete, illetve annak névadó írása. „A turulmadártól a kettőskeresztig” vezeti el hallgatóit és olvasóit az Árpádok idejében, a honszerző nagyfejedelemtől III. Béla királyig. A 896-tól 1196-ig terjedő korban különös kutató figyelemmel illeti az általa „egy érdekes évszázad”-nak nevezett időszak krónikáját: Makk Ferenc a legtöbbet teszi a méltatlanul elfeledett XII. század megismertetéséért – nagy gonddal jegyzetelt tanulmányaiban, népszerűsítő előadásában, valamint nemrég megjelent korszakmonográfiájában egyaránt.

Személyiségének, elkötelezettségének jelentős szerepe van a középkortudomány utánpótlásának megteremtésében és kinevelésében. Lendületes, érzékeléses előadásmódja sok hallgatót ösztönzött a magyar régmúlt iránti komoly érdeklődésre. A bölcsészkar törzsképzésbe illeszkedő medievisztika minor szak, valamint az országban először Szegeden akkreditált medievisztika PhD-képzés egyik alapítója és tevékeny részese a kezdetektől fogva. Mindezeket tekintve nem meglepő, hogy kiérdemelt elismerései – „Kiváló munkáért” (1982), „Kiváló Pedagógus” (1989) állami kitüntetés – mellett 1995-ben szűkebb hazájának „lakói”, a bölcsészettudományi kar történész hallgatói az év tanárává választották.

Kutatói és oktatói tevékenysége mellett fogyhatatlannak látszó energiával vett és vesz részt a tudományos és felsőoktatási közéletben, nagy horderejű vállalkozá-

sok szervezésében is: a kari Acta Historica szerkesztőbizottságának tagja, a Magyar Történelmi Társulat alelnöke, az egyetemi Történelem Habilitációs Szakbizottságának elnöke, a Szegedi Akadémiai Bizottság Filozófiai és Történettudományi Szakbizottságának elnöke, számos tudományos társulat tagja, a Szegedi Középkorász Műhely egyik alapítója, az Anjou-kori Oklevéltár-sorozat, illetve az MTA nívódíjával kitüntetett Korai Magyar Történeti Lexikon egyik szerkesztője. Volt tudományos dékánhelyettes a JATE Bölcsészettudományi Karán, éveken keresztül kivette részét a kari és az egyetemi tanács munkájából, tagja volt az MTA Történettudományi Bizottságának, valamint a legnagyobb múltra visszatekintő magyar történettudományi szakfolyóirat, a Századok szerkesztőbizottságának is.

Az európai keresztény Magyar Állam ezredéves ünnepe szerencsésen esik egybe Makk professzor jubileumával. A Magyar Millennium történeti emlékeztét új életre hívó erőfeszítés legszorgosabb résztvevői között tarthatjuk számon őt, mint pl. „Az államalapítás korának írott forrásai” című hiánypótló gyűjtemény közreműködőjét (az Altaichi Évkönyv magyar vonatkozású feljegyzéseinek máig legbővebb fordítása Tőle származik), az első ezredforduló Európáját bemutató tanulmánykötet társszerkesztőjét, illetve társszerzőjét, vagy a Magyar Történelmi Társulat Szent István életművére emlékező konferenciájának tevékeny szervezőjét, előadóját.

Kimagasló oktatói, kutatói, közéleti tevékenysége és eredményei, szakmai elismertsége mellett természetesen méltatni kell magát az Embert is, akinek nehéz időkben is meglevő vitalitása, tanítványai, kollégái felé forduló törődése, segítőkészsége kedves színfoltja az egyetem életének.

Makk Ferenc igen sokat tett a magyar medievisztikáért és felsőoktatásért. Barátai, kollégái, tanítványai, tisztelői e kötetbe megírt tanulmányukkal szeretnének neki őszinte köszönetet mondani mindenért, 60. születésnapja alkalmából a lehető legjobbakat kívánni, és remélni: Makk professzor urat munkakedve, egészsége még évtizedeken keresztül töretlen lendülettel vezeti életpályáján, hogy általa még minél többet tudhassunk meg a „Magyaroknak eleiről”.

Szeged, 2000. december 1.

Piti Ferenc

Szabados György

